

Eksperymentowanie sposobem na odblokowanie potencjału działań klimatycznych

prezentacja na konsultacje społeczne Krakowskiego Panelu Klimatycznego

Kraków

18 stycznia 2021

Eksperymentowanie sposobem na odblokowanie potencjału działań klimatycznych

- Transformację klimatyczną można przeprowadzić jedynie w sposób zintegrowany, uwzględniając fundamentalny związek między sprawiedliwością środowiskową i społeczną. Zmiany klimatyczne i nierówności to dwie strony tego samego medalu. Redukcja emisji gazów cieplarnianych i zmniejszenie wpływu na środowisko powinno prowadzić do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców.
- W ramach programu Głębokich Demonstracji zaplanowane zostały eksperymenty, których celem jest odblokowanie potencjału krakowskich działań łagodzących zmiany klimatu w bardziej przekrojowy, wielosektorowy sposób - generując znaczący wpływ na zdrowie i jakość życia, włączenie społeczne i równość, nowe przedsiębiorstwa miejsca pracy oraz przywracający i regenerujący związek ze środowiskiem.
- Do eksperymentu zostały wybrane sektory Mobilność oraz Budynki i Energia - ze zintegrowanymi działaniami w zakresie rozwiązań opartych na naturze (NBS) i zazielenianiu ze względu na ich potencjał zachęcania do radykalnych zmian proklimatycznych, z uwzględnieniem aspektów: zmiany kulturowe i uczestnictwo, zarządzanie i organizacja, planowanie, legislacja, finansowanie oraz działania lokalne i wykorzystanie danych.
- Pandemia Covid-19 zmieniła sposób w jaki pracujemy i przemieszczamy się, wpłynęła również na postrzeganie miejsca zamieszkania. Eksperymenty mają na celu wykorzystanie i utrwalenie podjętych działań, zarówno behawioralnych jak i infrastrukturalnych, tak aby w pełni uwolnić potencjał przyspieszenia zmian w sektorach Mobilność oraz Budynki i Energia .

Eksperymenty - nauka poprzez działanie

- Eksperymenty bazują na połączeniu szeregu istniejących projektów miejskich w rozwiązania obszarowej (dotyczące kwartału zabudowy, rejonu lub osiedla) jako poligonu do wdrażania zmian systemowych. Przykładem jest Kwartał klimatyczny, obejmujący obszar Kazimierza i Zachodnich Grzegórzek, w granicach wyznaczonych ul. Dietla, rzeką Wisła, Al. Daszyńskiego.
- Badane i testowane są nowe modele rozwiązań technicznych, organizacyjnych czy ekonomicznych w zróżnicowanym i żywym organizmie miejskim. Eksperymenty mają na celu zweryfikowanie założeń, zbudowanie mocnej argumentacji za działaniami klimatycznymi, a także uchwycenie korzyści i danych, które pozwolą na powielenie oraz skalowanie rozwiązań.
- **MOBILNOŚĆ** - ten wiodący eksperyment wspiera w mieście rozwój ruchu pieszego i rowerowego jako formy aktywnej mobilności z powiązanymi pozytywnymi skutkami zdrowotnymi i środowiskowymi. Rozwój Kwartału Klimatycznego i sieci tras rowerowych pomiędzy dzielnicami posłuży jako poligon doświadczalny i umożliwi równoczesne przeprowadzanie szeregu działań (kulturowych, partycypacyjnych, inwestycyjnych, modeli organizacyjnych i finansowych), które mogą wspierać transformację klimatyczną.
- **BUDYNKI I ENERGIA** - ten wiodący eksperyment wspiera projektowanie i tworzenie warunków do przyspieszenia tempa oraz głębokości modernizacji budynków i rozproszonego wytwarzania energii odnawialnej w Krakowie w kontekście szerszej rewitalizacji miejskiej. Kwartał klimatyczny, obok innych lokalizacji, posłuży jako poligon testowy do przeprowadzania głębokiej modernizacji budynków wraz z otoczeniem w celu zbadania synergii działań w kilku dziedzinach. Zastosowanie może mieć model „termomodernizacji jako usługa”, który jest wdrażany w miastach w całej Europie. Kluczem do sukcesu będzie zrozumienie, jak to rozwiązanie może być wykorzystany w uwarunkowaniach Krakowa.

Eksperymenty – główne cele

- Wykorzystanie wiedzy i doświadczenia z szeregu realizowanych projektów pilotażowych oraz pozycjonowanie istniejących / planowanych projektów w taki sposób, aby miasto mogło zapewnić wielorakie oddziaływanie (w zakresie kulturowym, zmiany zachowań i uczestnictwa, zarządzania i organizacji, planowania i regulacji, finansowania, rozwiązań technologicznych oraz wykorzystania danych)
- Nauczenie się, jak te programy i projekty można skalować, powielać i wdrażać pokonując bariery instytucjonalne
- Przygotowanie strategii oraz procedury planowania i wdrażania projektów klimatycznych, także pod kątem wykorzystania finansowania przeznaczonego na odbudowę gospodarki po Covid-19 i innych dostępnych funduszy
- Wdrożenie mechanizmów gromadzenia danych, które zapewniają dynamiczną i przejrzystą bazę dowodową dla projektów pilotażowych, możliwość uczenia się i wychwytywania dodatkowych korzyści środowiskowych, społecznych i ekonomicznych, wspierając przyszłe decyzje.
- Odblokowanie finansowania (w sektorze publicznym i prywatnym) oraz wypracowanie modeli partycypacji, które pozwolą na trwałe, demokratyczne przemiany oraz przyspieszą dekarbonizację poza dotychczasową trajektorię.

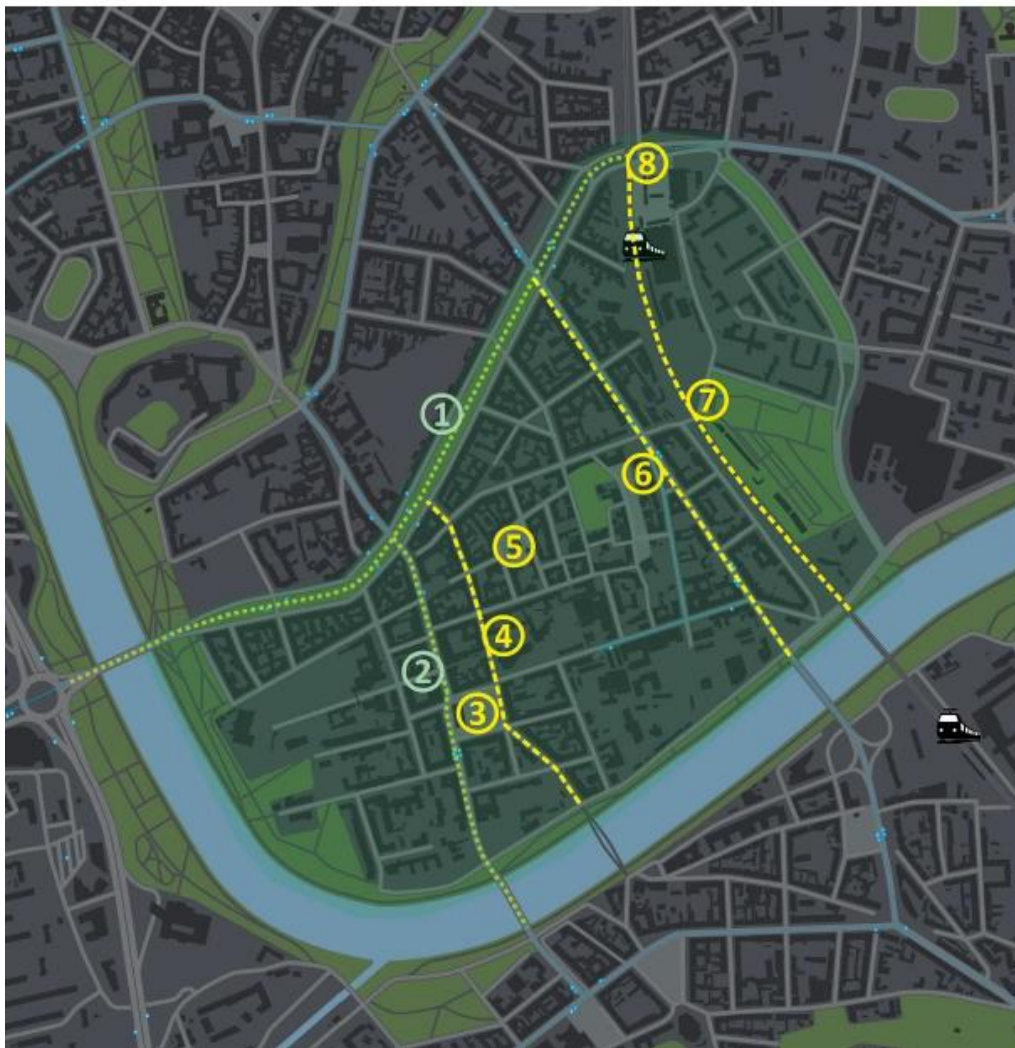

Mobilność - jaka jest logika tego eksperymentu?

- Jak wykorzystać wpływ COVID-19 (na społeczność, politykę, zachowania itp.) aby przyspieszyć przejście na aktywne sposoby podróżowania? Jak możemy to zrobić w sposób, który odblokuje nowe źródła finansowania i trwałą transformację?
- W jaki bardziej systemowy i wielosektorowy sposób podchodzić do problemów związanych z mobilnością, uwzględniając różnorakie dźwignie, a tym samym uzyskując lepszy efekt i dodatkowe korzyści - pozwalając projektom wdrożeniowym być czymś więcej niż tylko działaniem sektorowym? Jakie rozwiązania społeczne i organizacyjne są potrzebne, aby z powodzeniem to replikować w przyszłości?
- W jaki sposób sprawić by inwestycje w zrównoważone i aktywne sposoby podróżowania były postrzegane przez miejskie wydziały i jednostki jako przynoszące wielorakie korzyści, dotyczące nie tylko transportu, ale także tworzenia miejsc, wzmacniania sfery publicznej, zdrowia, rozwoju gospodarczego itp.)
- W jaki sposób sprawić by cele dotyczące mobilność i szersze cele klimatyczne były bardziej ambitne - w odpowiedzi na oczekiwania społeczne - aspiracje, potrzeby, wartości i zachowania mieszkańców?
- W jaki sposób wykorzystać dane o efektach i dodatkowych korzyściach zbierane w projektach pilotażowych, aby zapewnić ich dalsze skalowanie i replikację? Jak zapewnić dane klimatyczne i ekonomiczne by wzmocnić narrację klimatyczną dla przyszłych działań (finansowanie, zaangażowanie obywatelskie, zmiany w polityce itp.)?
- W jaki sposób Miasto Kraków może ułatwiać rozproszone działania innych podmiotów do zwiększenia udziału podróży rowerowych, takie jak współpraca z pracodawcami we wprowadzaniu udogodnień dla rowerzystów dojeżdżających do pracy czy bezpośrednie zachęty dla osób dojeżdżających do pracy?

Kwartał klimatyczny zadania_■

1. Przywrócenie rezydencyjnego charakteru ulicy Dietla
2. Przebudowa i rewitalizacja ul. Krakowskiej
3. Rewitalizacja Placu Wolnica
4. Stworzenie ulic ogrodów Mostowa i Bożego Ciała
5. Przebudowa i rewitalizacja Placu Nowego
6. Przebudowa i rewitalizacja ul. Starowiśnej
7. Park Kolejowy i rowerostrada południowa
8. Zielony Plac Grzegórzecki

Ulica Grzegorzeczka - obecnie

Plac Grzegorzewski – działania zintegrowane:

- Szybka Kolej Aglomeracyjna
- zmiany w organizacji ruchu
- ciągłość dróg rowerowych
- preferencje dla pieszych
- atrakcyjna i przyjazna przestrzeń publiczna
- zmniejszenie wpływu miejskiej wyspy ciepła
- retencja i zagospodarowanie wody opadowej
- nowe formy zaangażowania i współpracy z mieszkańcami
- wspieranie lokalnej przedsiębiorczości

po

Budynki i energia - jaka jest logika tego eksperymentu?

- Potrzeba zrozumienia, w jaki sposób podejść do głębokiej modernizacji w obrębie dzielnic (społecznie, politycznie, finansowo).
- Które istniejące instrumenty zarządzania trzeba aktywować, dostosować i łączyć, aby odblokować modernizację całych obszarów miasta (kwartałów zabudowy, rejonów lub osiedli) w potrzebnej skali i tempie, zapewniając jednocześnie korzyści dla wszystkich mieszkańców. Jak zapobiegać niekorzystnym skutkom jak przesiedlenia i gentryfikacja klimatyczna? Jakie nowe rozwiązania są potrzebne, aby uzupełnić istniejące instrumenty?
- Wykorzystanie wiedzy i doświadczenia z szerokiego wachlarza realizowanych projektów pilotażowych, zebranie jej w jednym miejscu w celu określenia możliwości i ograniczeń, zbadania gdzie są synergie i obiecujące punkty dźwigni.
- Potrzeba zrozumienia, w jaki sposób pandemia Covid-19 i wynikająca z niej reakcja już zmieniły naszą politykę i sposób działania. W jaki można wspierać te zmiany? Czego można się nauczyć z tego kryzysu w zakresie adaptacji do zmian klimatu i budowania odporności na poziomie lokalnym? Jak zagwarantować, że wyjście z kryzysu będzie trwałe, a masowe inwestycje publiczne podjęte w ramach unijnego instrumentu na rzecz odporności i odbudowy będą wspierać przejście na lokalną gospodarkę bezemisyjną?
- Zmiana podejścia, wyjście poza działania na majątku publicznym w kierunku systemowego wspierania mieszkańców poza „jednorazowymi” dotacjami oraz inicjowania i wspierania oddolnych inicjatyw. W jaki sposób można skuteczniej wykorzystywać pieniądze publiczne jako katalizator mobilizacji finansowania prywatnego, pochodzącego od obywateli, inwestorów instytucjonalnych lub z innych źródeł? W jaki sposób można zmobilizować całe dzielnice, aby przyczyniły się do pozytywnej zmiany klimatycznej?
- Konieczność testowania i eksperymentowania, w jaki sposób budynki i systemy energetyczne mogą wspierać i być wspierane przez działania łagodzące zmiany klimatu w innych sektorach.

Budynki i energia – komponenty eksperymentu

Komponent #1: Budowaniu potencjału społecznego poprzez innowacyjne strategie uczestnictwa

Jak możemy ... podjąć innowacyjne działania partycypacyjne, aby zmobilizować mieszkańców do aktywnego współtworzenia Zielonych Sąsiedztw tak, aby stały się częścią transformacji klimatycznej miasta?

Komponent #2: Uczenie się poprzez Kwartal klimatyczny

Jak możemy ... połączyć modernizację ulic w Kwartale Klimatycznym z rozwiązaniami wzorowanymi na naturze i innymi działaniami w celu maksymalizacji korzyści i doświadczeń? Jak można przyspieszyć zmiany w kontekście zielonego ożywienia po Covid-19?

Komponent #3: Innowacje w zarządzaniu

Jak możemy ... zaprojektować proces, który pozwala na partycypacyjne zarządzanie, w szczególności wspólnotową własność lokalnego wytwarzania energii i innych aktywów, zgodnie z otoczeniem regulacyjnym i modelem finansowania?

Jak możemy ... zaprojektować model zarządzania dla realizacji zielonych sąsiedztw, który zapewnia wsparcie wielu jednostek miejskich, wnosi innowacyjny udział sektora prywatnego i umożliwia łączenie z bezzwrotnymi źródłami finansowania, w tym między innymi z funduszy gminnych (Zielone sąsiedztwa jako usługa)?

Komponent #4: Bariery regulacyjne i gentryfikacja

Jak możemy ... zbadać bariery regulacyjne występujące w procesie modernizacji budynku i sprawdzić, jak można je pokonać?

Jak możemy... wykorzystać zdobytą wiedzę, wspierać istniejące i wdrożyć nowe strategie, aby zapewnić „sprawiedliwą transformację” skoncentrowaną na głębokiej modernizacji dzielnicy, jednocześnie unikając skutków gentryfikacji?

Budynki i energia – komponenty eksperymentu

Komponent #5: Finansowanie zielonych sąsiedztw

Jak możemy ... zmaksymalizować potencjalne źródła finansowania prywatnego i publicznego w modelu płacenia za zielone sąsiedztwa (poza Dzielnicą dla lepszego klimatu)?

Jak możemy ... zmaksymalizować potencjalne źródła finansowania prywatnego i publicznego w modelu finansowanie zielonych sąsiedztw?

Komponent #6: Plan transformacji

Jak możemy... wykorzystać kwartał klimatyczny jako poligon doświadczalny, aby zrozumieć, co jest potrzebne, aby umożliwić skalowanie modernizacji dzielnicy i opracować kryteria wyboru innych obszarów pilotażowych?

Jak możemy ... wdrożyć podejście oparte na danych, zebrać dowody potwierdzające efekty działań oraz stworzyć oparte na danych ramy do lepszego zrozumienia dodatkowe korzyści?

Komponent #7: Renowacja o obiegu zamkniętym

Jak możemy.... osadzić w budownictwie zasady gospodarki o obiegu zamkniętym i środowiskowe oceny cyklu życia (LCA)?

Dziękuję za uwagę!

Kontakt:

Andrzej Łazęcki

Zastępca Dyrektora Wydziału Gospodarki Komunalnej

andrzej.lazeczki@um.krakow.pl